

ในปัจจุบันนี้สื่อมวลชนต่าง ๆ อันได้แก่ หนังสือ หนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ เป็นคนใดกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของคนเราไม่มากนักน้อย ในจำนวนสื่อเหล่านี้ วิทยุกระจายเสียงสามารถทำให้ประชาชนได้ยินเสียงพูด เสียงดนตรี หรือเสียงอื่นๆ ในขณะที่เดียวกันได้พร้อมกันเป็นจำนวนมากทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ส่วนหนังสือพิมพ์ไปถึงประชาชนได้นานกว่าและต้องอ่านจึงจะทราบเรื่องราว ถ้าบุคคลที่ไม่รู้หนังสือ หนังสือพิมพ์ ก็จะไม่มีความหมายอะไร ส่วนวิทยุกระจายเสียงแม้อุปกรณ์ที่อ่านหนังสือไม่ออกก็สามารถฟังวิทยุกระจายเสียงได้ก็ในชั้นหนังสือพิมพ์เสียเปรียบมาก

วิทยุกระจายเสียงเมื่อเปรียบเทียบกับโทรทัศน์ในขณะนี้สถานีโทรทัศน์มีน้อยกว่าสถานีวิทยุหลายสิบเท่า อาณาบริเวณการกระจายเสียงและการแพร่ภาพของโทรทัศน์มีขอบเขตจำกัดและในสถานที่ที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ก็ไม่สามารถจะรับได้ ส่วนวิทยุมีอาณาบริเวณการกระจายเสียงกว้างขวางมาก ไปถึงผู้ฟังใคร่รวดเร็วมาก และไปถึงได้ทุกหนทุกแห่งแม้ในที่ทุรกันดาร ซึ่งการไฟฟ้ายังเข้าไปไม่ถึงเราก็คงอาจได้ยินเสียงวิทยุ เครื่องรับฟังวิทยุมีหลายขนาด ตั้งแต่ขนาดใหญ่ไปจนถึงขนาดเล็กแทบทุกบ้านจะมีวิทยุ แมแต่ผู้ที่มียาโค่นอยบางคนยังสามารถมีวิทยุไว้รับฟัง

รายการวิทยุที่ทางสถานีจัดเสนอนั้น " ผู้ฟังได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินได้ รับความซาบซึ้งและมีความคิดสร้างสรรค์นอกจากนี้วิทยุ ยังให้สิ่งเหล่านี้แก่โรงเรียนอีกด้วย"¹ วิทยุนอกจากจะเป็นสื่อมวลชนอันมีอิทธิพลต่อผู้รับฟังทั่ว ๆ ไปแล้ว ยังใช้เป็นเครื่องมือในการสอนในห้องเรียนได้เป็นอย่างดี วิทยุมีอิทธิพลทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การศึกษารสนิยม ความคิดเห็นและความเชื่อถือ

¹James S. Kinder. Audio-visual materials and techniques.

2 nd.ed. New York: American Book Company, 1959. P.277.

ทุกวันนี้วิทยุกระจายเสียงมีอิทธิพลเหนือจิตใจของประชาชนยิ่งกว่าสื่อมวลชนอื่น เพราะส่งไปไกลที่สุด และสามารถเข้าถึงคนได้เป็นจำนวนมากที่สุด ทุกเพศทุกวัยรวมทั้งผู้ที่อ่านหนังสือไม่ออก ไม่เลือก เวลาสถานที่ทั้งในเมืองชนบท ท่งนา ป่าเขาและทุกหนทุกแห่ง การรับฟังวิทยุ เสียค่าใช้จ่าย น้อยเมื่อเทียบกับสื่ออื่น ๆ

"วิทยุให้ประโยชน์ในทางส่งเสริมความรู้ในชาวยุโรป เหตุการณ์ กิลป คนตรี วัฒนธรรม ตลอดจน ความรู้ทางานาชนิดซึ่งประชาชนทั่วไปสนใจ"¹ นอกจากนี้วิทยุยังให้ประโยชน์โดยตรงกับนักเรียนที่กำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่มีการส่งกระจายเสียงวิชาต่าง ๆ โดยวิทยุโรงเรียนตรงไปยังห้องเรียนเพื่อให้เป็นอุปกรณ์การสอนอย่างหนึ่งของครู

วิทยุทำให้ประชาชนมีความรู้ทันสมัย ทันต่อความก้าวหน้าของโลก ทั้งในด้าน ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ มนุษยวิทยา วิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยุยังช่วยก่อให้เกิดสันติภาพของมวลมนุษย์ นอกจากนี้ยังช่วยยกระดับมาตรฐานการศึกษาของประชาชนให้สูงขึ้นทำให้การเรียนการสอนกว้างขวางขึ้นนอกเหนือไปจากตำราเรียนในโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สื่อมวลชนเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคนเราตลอดแทบทั้งวัน วิทยุกระจายเสียงนับว่ามีบทบาทสำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง เพราะ เป็นสื่อที่อยู่ใกล้ชิดและเข้าถึงประชาชนได้มากกว่าสิ่งอื่นใด สามารถติดตามผู้ฟังได้ทุกหนทุกแห่ง วิทยุใช้แต่หูฟังไม่ต้องอ่าน ราคาไม่แพง เปิดฟังได้ตลอดเวลา "วิทยุเป็นสื่อที่ผ่านประสาททางสัมผัสเพียงทางเดียว คือ ทางหูไม่เหมือนภาพยนตร์

¹ศึกษาธิการ, กระทรวง, กองเผยแพร่การศึกษา. วิทยุโรงเรียนหลักการและวิธีสอน. พระนคร: มงคลการพิมพ์, 2501. หน้า 8.

หรือโทรทัศน์ที่ให้การสัมพันธ์ทั้ง 2 ทาง คือทางหู ทางตา พร้อมกันไป¹ แต่วิทยุก็เป็นแหล่ง
 ที่ให้ข่าวสารที่รวดเร็วกว่าทันกับสถานการณ์และเหตุการณ์ให้ความรู้ สารคดี วัฒนธรรมและศีลธรรม
 ศาสนา และการบันเทิงต่าง ๆ นอกจากเพิ่มพูนความรู้ยังให้ความสนุกสนานรื่นเริง และช่วย
 ผ่อนคลายอารมณ์ของมนุษย์ได้อย่างดี

ในปัจจุบันสถานีวิทยุมีเป็นจำนวนมากขึ้นจากการสำรวจของ กองช่าง และทะเลเบียน
 วิทยุ กรมประชาสัมพันธ์ เมื่อ พฤศจิกายน - ธันวาคม พ.ศ. 2510 มีสถานีวิทยุทั้งหมดทั่ว
 ประเทศ 105 สถานี² เป็นสถานีที่อยู่ในจังหวัดพระนคร 41 สถานี นอกจากนี้เป็นสถานีที่อยู่ใน
 ในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ ในจำนวนสถานีวิทยุทั้งหมดสถานีวิทยุของทหารบกมีมากที่สุด
 นอกนั้นเป็นสถานีวิทยุของทหารเรือ ตำรวจ ทหารอากาศ และสถานีวิทยุ ของสวนราชการ
 อื่น ๆ

เนื่องจากสถานี วิทยุมีเป็นจำนวนมากอิทธิพลของวิทยุจึงมีอยู่ถึงขั้นที่เด็กจนถึงผู้ใหญ่
 ตลอดจนผู้ที่อ่านหนังสือไม่ออก ในต่างประเทศได้มีการสำรวจจำนวนเครื่องรับวิทยุ และ
 สำรวจการรับฟังรายการวิทยุมานานแล้ว ในประเทศไทยขณะนี้ทางสำนักงานสถิติแห่งชาติ
 สำนักนายกรัฐมนตรี กำลังดำเนินการสำรวจรายละเอียดของการรับฟังรายการวิทยุของ
 ประชาชนทั้งในค่านิยมของรายการและสถานี เวลาของการรับฟังและอื่น ๆ เมื่อผลการ
 สำรวจเสร็จสิ้นเราก็จะได้ทราบรายละเอียดของการรับฟังวิทยุของประชาชนทั่วประเทศ
 ข้อมูลดังกล่าวจะมีประโยชน์สำหรับรัฐบาลในการวางแผนการใช้วิทยุเพื่อการศึกษาและ
 ความรู้แก่ประชากรของประเทศนอกเหนือไปจากการให้การศึกษาในโรงเรียน

¹ Edgar Dale, Audio-visual method in teaching. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1962. P.278.

² รายงานความถี่และกำลังส่งของสถานีวิทยุกระจายเสียงในประเทศไทย สำรวจเมื่อ
 พฤศจิกายน-ธันวาคม 2510 โดยกองช่างและทะเลเบียนวิทยุ กรมประชาสัมพันธ์

ในด้านการสำรวจจำนวนเครื่องรับวิทยุ ทางสำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้สำรวจจำนวนครัวเรือนที่มีเครื่องรับวิทยุ ผลการสำรวจจำนวนเครื่องรับในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลเท่าที่สำรวจได้มีดังนี้

ในเขตเทศบาล พระนคร-ธนบุรี จำนวนครัวเรือนที่สำรวจ 270,115 จำนวนครัวเรือนที่มีเครื่องรับ 210,845 คิดเป็น 78.05 เปอร์เซ็นต์ของครัวเรือนที่มีเครื่องรับ

นอกเขตเทศบาล พระนคร-ธนบุรี จำนวนครัวเรือนที่สำรวจ 70,054 จำนวนครัวเรือนที่มีเครื่องรับ 48,617 คิดเป็น 69.40 เปอร์เซ็นต์ ของครัวเรือนที่มีเครื่องรับ¹ จากการสำรวจอาจกล่าวได้ว่าประชาชนส่วนใหญ่มีเครื่องรับวิทยุรับฟังเป็นจำนวนมาก

จะเห็นได้ว่ารัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของวิทยุกระจายเสียงจึงได้ทำการสำรวจทั่วประเทศเพื่อใช้เป็นอุปกรณ์การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การศึกษาทั่วไป ส่วนการจัดรายการของสถานีวิทยุในปัจจุบันนี้บางสถานียังมีความบกพร่องทั้งในด้านการจัดรายการและในด้านเทคนิค การจัดรายการต่าง ๆ ยังไม่มีคุณภาพ สถานีส่วนมากที่ดำเนินรายการอยู่เป็นประจำยังไม่มีความตระหนักถึงความรับผิดชอบในการจัดเสนอรายการประเภทต่าง ๆ ให้เป็นไปตามลักษณะที่ดีและถูกต้องตามมาตรฐาน รายการสำหรับผู้ฟังทุกรายการ ควรคำนึงถึงคุณภาพเป็นใหญ่ มิใช่แต่จะจัดให้เวลาหมดไปเท่านั้น

รายการวิทยุกระจายเสียงในปัจจุบันมีรายการข่าวในประเทศ ข่าวต่างประเทศ บทความ สารคดี เรื่องนารู รายการบันเทิงมักจะเป็นละคร เรื่องยาวกระจายเสียงติดต่อกันทุก ๆ วัน นอกจากนี้รายการดนตรีซึ่งมักเป็นการเปิดแผ่นเสียงเพลงต่าง ๆ รายการโฆษณาสินค้ามีเป็นประจำวันและค่อนข้างมาก นอกจากนี้มีรายการเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ เช่น การอภิปราย ทายปัญหา เป็นต้น รายการเหล่านี้ส่วนมากจัดให้กับผู้ฟังทั่ว ๆ ไปรายการที่จัดให้เด็กโดยเฉพาะมีไม่มาก รายการสำหรับเด็กมักเป็นนิทาน ดนตรี วิทยุกระจายเสียง มีหลายรายการที่เด็กสนใจ

¹สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี "รายงานผลเบื้องต้นการสำรวจวิทยุและโทรทัศน์ทั่วประเทศ พ.ศ. 2511/12" (กรกฎาคม 2512)

เกี่ยวกับการรับฟังรายการของเด็กเรายังไม่มีการสำรวจเพื่อให้รู้แน่นอนว่าวิทยุมีอิทธิพล
เหนือความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมของเด็กอย่างไรบ้าง

"ในสหรัฐอเมริกาการสำรวจแสดงให้เห็นว่าประชาชนในประเทศนั้นนิยมฟังรายการวิทยุอย่างคลั่งไคล้กว่าประเทศใด ๆ ทั้งสิ้น เด็กก็เป็นเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ เด็กบางคนมีเครื่องรับวิทยุของตนเอง สถานีวิทยุกระจายเสียงในสหรัฐอเมริกามีมากมาย ผู้มีเครื่องรับฟังสามารถเปิดรับฟังรายการใดตลอดเวลา 24 ชั่วโมง รายการที่จัดขึ้นก็คล้าย ๆ กับของเรา และมีรายการที่จัดสำหรับเด็กโดยเฉพาะด้วย การจัดรายการบางครั้งทำไม่ก็พอที่จะดึงดูดความสนใจเด็ก เด็กจะฟังรายการที่จัดไว้สำหรับผู้ใหญ่ ซึ่งบางครั้งก็เข้าใจเรื่องไม่ตลอด"¹

เราควรจะได้มีการสำรวจรายการกระจายเสียงของสถานีวิทยุเพื่อที่จะได้ทราบว่าแต่ละสถานีได้แบ่งเวลาในการเสนอรายการต่าง ๆ เหมาะสมหรือไม่ รายการด้านการศึกษาามีเพียงพอสำหรับผู้รับฟังหรือยัง ปรากฏว่าในปัจจุบันนี้การกระจายเสียงทางบันเทิงมีมากมายส่วนใหญ่มักเป็นเพลงลูกทุ่ง ซึ่งจองเวลาไว้เกือบทุกสถานี ในด้านการศึกษาและชายาในปัจจุบันยังมีมากทำให้ผู้ฟังเบื่อหน่ายและทำให้ทางสถานีเสียเวลาในการที่จะทำการเผยแพร่วิชาความรู้ การอาชีพต่าง ๆ และเรื่องที่เป็นประโยชน์เป็นอันมาก

นอกจากนี้ควรจะได้มีการสำรวจการรับฟัง เพื่อให้สถานีได้ทราบความเห็นของผู้ฟัง และความรู้สึกของผู้ฟังด้วย สถานีวิทยุที่เข้าขั้นมาตรฐานแล้วการวิจัยมีความสำคัญมากสำหรับแผนกต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นแผนกจัดรายการ แผนกข่าว หรือแผนกโฆษณา ผลการวิจัยจะช่วยให้เจ้าหน้าที่เสนอรายการให้ตรงกับความต้องการของประชาชนมากขึ้น

¹แมนมาส ชาวลิท "เด็กของท่านกับวิทยุ" วารสารอุปกรณ์การศึกษา. 1:(6)
พฤศจิกายน - ธันวาคม 2505. หน้า 22-23

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการสำรวจและการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะทราบรายการการศึกษาของสถานีวิทยุในพระนคร 4 สถานี คือ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สถานีวิทยุ ท.ท.ท. สถานีวิทยุศึกษา และสถานีวิทยุ 1 ป.ณ นอกจากนี้ยังสำรวจการรับฟังของครูและนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาในพระนคร วัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ

1. เพื่อสำรวจรายการการศึกษาของสถานีวิทยุกระจายเสียง 4 สถานี
2. เพื่อเปรียบเทียบปริมาณความแตกต่างของรายการศึกษากับรายการอื่น ๆ
3. เพื่อศึกษาถึงความสนใจ ความคิดเห็น ประโยชน์และความรู้ที่ได้รับจากการฟังวิทยุ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนคร
4. เพื่อศึกษาถึงความสนใจ ความคิดเห็น ประโยชน์และความรู้ที่ได้รับจากการฟังวิทยุของครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนคร
5. เพื่อทราบความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่มีต่อการจัดรายการวิทยุในปัจจุบัน
6. เพื่อเป็นการเสนอแนะ การจัดและปรับปรุงรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาของสถานีวิทยุต่าง ๆ

ขอบเขตของการวิจัย

การสำรวจรายการการศึกษาของวิทยุกระจายเสียงในจังหวัดพระนคร ทำการสำรวจเพียง 4 สถานี คือ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (ภาคในประเทศ) สถานีวิทยุ ท.ท.ท. (ภาคปกติ) สถานีวิทยุศึกษา และสถานีวิทยุ 1 ป.ณ. นอกจากนี้ยังสำรวจการรับฟังวิทยุของครูและนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาในพระนคร ขอบเขตของการวิจัยมีดังนี้

1. การสำรวจรายการการศึกษาจะทำการสำรวจรายการกระจายเสียงของเดือนมกราคม พ.ศ. 2513 ทั้ง 4 สถานี จากเอกสารการออกรายการวิทยุของสถานี

2. ใช้แบบสอบถามสำรวจความสนใจและความคิดเห็นที่มีต่อการรับฟังรายการวิทยุของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพระนคร จำนวน 10 โรงเรียน (โรงเรียนชาย 5 โรงเรียน และ โรงเรียนหญิง 5 โรงเรียน)

3. ใช้แบบสอบถามสำรวจความสนใจและความคิดเห็นที่มีต่อการรับฟังรายการวิทยุของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครจำนวน 10 โรงเรียน (โรงเรียนชาย 5 โรงเรียน และโรงเรียนหญิง 5 โรงเรียน)

แบบสอบถามที่ใช้สำรวจการรับฟังรายการวิทยุของครูและนักเรียนเป็นแบบสอบถามคนละชุด และแบบสอบถามนั้นได้แจกให้ครูและนักเรียนในโรงเรียนเดียวกันตอบ

คำจำกัดความ

รายการการศึกษา หมายถึง รายการวิทยุกระจายเสียงซึ่งจัดขึ้น เพื่อประโยชน์ทางการส่งเสริมการศึกษาและความบันเทิงให้แก่ผู้ฟัง ซึ่งเป็นประชาชนทั่วไป หรือนักเรียน หรือผู้ประกอบการอาชีพประเภทต่าง ๆ เช่น ราชการ ครู ช่างนา ชาวประมง เป็นต้น

ในรายการการศึกษาแต่ละรายการจะมีลักษณะเป็นการบรรยาย การอภิปรายและสัมภาษณ์ เพลง ละคร ตอบปัญหา ข่าวและอธิบายประกอบข่าว การศึกษาและความรู้ สารคดี และบทความ ศิลปวรรณคดีวัฒนธรรมและศาสนา รายการสำหรับเด็ก เป็นต้น บางรายการมุ่งให้ความรู้แก่ผู้รับฟัง บางรายการก็มุ่งให้ความเข้าใจ และทัศนคติอันถูกต้อง บางรายการมุ่งแก้ไขใจผิด ของประชาชน เช่น แถลงข่าว เป็นต้น บางรายการมุ่งส่งเสริมให้ผู้ฟังเกิดความสนใจในบ้านเมืองของตน บางรายการมุ่งให้เกิดความชื่นชมในคุณค่าของความจริง เช่น ข่าวพอลโล่ไปลงบนดวงจันทร์ บางรายการมุ่งส่งเสริมค่านิยมวัฒนธรรม ความดี เช่น พระธรรมเทศนา บางรายการมุ่ง

ในทางสุนทรียภาพและความงามเช่น ความเพลึกเพดลินในเรื่อง
ดนตรี และเพลง เป็นต้น และบางรายการก็อาจมีความมุ่งหมาย
หลายอย่างร่วมกัน

โดยทั่วไปแล้ว ทุกรายการของสถานีวิทยุจัดขึ้นเพื่อให้ความรู้
ทางการศึกษาในลักษณะความบันเทิงใจ ในการสำรวจรายการ
การศึกษาจะเลือกเฉพาะรายการที่ให้ความรู้แก่ผู้ฟังมาก คือ
ข่าว การศึกษาและความรู้ สารคดี และบทความ ศิลปวรรณ
คดี วัฒนธรรม และศาสนา และความรู้สำหรับเยาวชน เท่านั้น

วิทยุกระจายเสียง¹

ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Radio Broadcasting คือการแพร่
หรือส่งคำพูด เสียงดนตรี ออกไปในอากาศเพื่อ ไปสู่มวลชนโดยมี
อุปกรณ์เครื่องส่งวิทยุทำหน้าที่แพร่คำพูด หรือเสียงดนตรี เหล่า
นั้นออกไปในบรรยากาศในรูปลักษณะคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า ส่วน
ทางค่ามวลชนนั้น ก็ต้องมีอุปกรณ์เครื่องรับเอาสัญญาณคลื่นแม่
เหล็กไฟฟ้านั้น เข้ามาแล้วแปลงหรือแยกเอาแต่คำพูด หรือเสียง
ดนตรีนั้นมาสู่มวลชนอีกทีหนึ่ง กิจการวิทยุกระจายเสียงนี้เป็น
เครื่องมือสื่อสารมวลชนได้ดี รวดเร็ว สามารถไปได้ไกลทั่วโลก
เพียงวินาทีก็ยวดยคลื่นวิทยุ (คลื่นแม่เหล็ก-ไฟฟ้า) สามารถวิ่ง
รอบโลกได้ถึง 7 รอบครึ่ง จะเห็นได้ว่ารวดเร็วมาก วิทยุ
กระจายเสียง ผู้ฟังหรือมวลชนต้องฟังด้วยหู แต่ไม่สามารถที่จะ
มองเห็นได้ด้วยตา

¹เจลิม สุทธิรักษ์. หน้าที่และความรับผิดชอบของวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์
ก่อนนโยบายความมั่นคงของชาติ. พระนคร: โรงพิมพ์กรมการทหารสื่อสาร, 2510. หน้า 1

การวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้

การวิจัยเกี่ยวกับการสำรวจรายการการศึกษาทางวิทยุกระจายเสียงยังไม่มี
การวิจัยมาก่อน แต่ได้มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียง คือ

เมื่อ พ.ศ. 2510 นาย ประจักษ์ สุกประเสริฐ¹ ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง
"การสำรวจการรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียงของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย"
สรุปผลการวิจัยว่า นิสิตส่วนมากชอบรับฟังรายการวิทยุจากสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย
และสถานีวิทยุ ท.ท.ท. เวลาที่รับฟังรายการส่วนมากรับฟังในวันเสาร์อาทิตย์ วันธรรมดา
จะรับฟังมากในช่วงเวลา 19.00-21.00 น. และรองลงมาชอบรับฟังมากในช่วงเวลา
21.00 น. ถึง 23.00 น. รายการที่ชอบรับฟังมากคือ รายการมันเทิงซึ่งได้แก่รายการ
เพลงจากสถานี และเป็นเพลงประเภทได้ที่มีวลิต รายการรองลงมาคือรายการข่าวและเหตุ
การณ์

ในปี ค.ศ. 1937 ได้มีการวิจัยเกี่ยวกับผู้ฟังวิทยุ โครงการนี้คือ Princeton
Project² ได้เริ่มต้นที่มหาวิทยาลัย Princeton โดยมี Paul F. Lazarsfeld
เป็นหัวหน้า ผู้ช่วยคือ Frank N. Stanton และ Hadley Cantril
โครงการนี้ พยายามที่จะหาคำตอบว่า แต่ละกลุ่มบุคคลหรือกลุ่มผู้ฟังวิทยุฟังเกี่ยวกับเรื่อง
อะไรใช้เวลาฟังเท่าไร เหตุผลการรับฟัง สิ่งที่ทำให้เกิดความพอใจในการรับฟัง

¹ ประจักษ์ สุกประเสริฐ. "การสำรวจการรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียงของ
นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2510.

² Paul Saettler. A history of instructional technology.
New York; McGraw-Hill Book Company, 1968. PP.314-317.

ปี ค.ศ. 1939 มีรายงานผลคือ

1. ผู้ฟังที่ฟังรายการหนัก เห็นว่าเนื้อหาของรายการเป็นสิ่งสำคัญมาก
2. ผู้ฟังที่ไม่ชอบอ่านเนื้อหาที่หนักก็ไม่ชอบฟังเนื้อหาชนิดนี้
3. ครอบครัวที่มีรายได้ต่ำและอ่านเพียงเล็กน้อยมักฟังรายการที่เบา ๆ
4. ครอบครัวที่มีรายได้สูงและมีความสนใจกว้างขวาง เห็นว่ารายการสำหรับผู้ฟังที่มีความสามารถและมีรสนิยมระดับกลางมักจะเป็นรายการที่ค่อนข้างน่าเบื่อ

ต่อมาในปี 1940 โครงการ Princeton ได้ย้ายไปทำที่มหาวิทยาลัย Columbia งานที่วิจัยกว้างขวางออกไป ปี 1941 มีการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่รวมถึง การศึกษาภาษาต่างประเทศทางวิทยุของสถานีท้องถิ่น คนตรี และปัญหาการกระจายเสียง คนตรี อิทธิพลของวิทยุที่มีต่อเยาวชน

ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 การวิจัยทางวิทยุยังทำอย่างกว้างขวางและมีอิทธิพลต่อหน่วยงานทางวิทยุที่เกี่ยวข้องกับชาวต่างชาติ Paul F. Lazarsfeld และ Frank N. Stanton มีส่วนพัฒนาการวิจัยค่านี้นมาก ระหว่างสงครามได้มีการวิจัยเนื้อหาของกรการกระจายเสียงของข้าศึกโดย Research Project on Totalitarian Communication

Lazarsfeld และผู้อื่นเห็นว่า การวิจัยทางวิทยุเป็นการศึกษาสื่อมวลชนในรูปของการวิจัยทางการสื่อสาร ในปี 1944 การวิจัยทางวิทยุได้เพิ่มขึ้นมุ่งไปทางด้านการศึกษา โดยการนำของ Lazarsfeld หน่วยงานได้ดำเนินไปและถือเป็นเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ในการวิจัยทางการสื่อสาร

ในปลายสงครามโลกครั้งที่ 2 การวิจัยส่วนใหญ่มักจะเป็นการสำรวจเพื่อการค้า ยังไม่มีการสำรวจในด้านการศึกษาการเรียนการสอนอย่างจริงจัง ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าการเรียนโดยใช้สื่อที่เป็นวิทยุ มีประสิทธิภาพมากกว่าสิ่งพิมพ์ โดยเฉพาะผู้ฟังที่มีการศึกษาน้อยและมีสติปัญญาน้อย

ในปี 1957 Royal Commission on Broadcasting¹ ของประเทศ
 คานาดา ได้ทำการสำรวจการจัดและการส่งรายการกระจายเสียงของสถานีวิทยุต่าง ๆ
 หลายสถานี ในประเทศ คานาดา จากการสำรวจในอาทิตย์หนึ่ง ๆ ของปี 1957 สถานี
 วิทยุใหญ่ ๆ ของคานาดา 4 แห่ง ซึ่งได้จัดรายการวิทยุเชื่อมโยงกันส่งออกอากาศ ปรากฏ
 ในตารางข้างล่างนี้

แสดงการจัดรายการของสถานีวิทยุในประเทศคานาดา

Programmes Class	% of total Time	Programmes Class	% of total Time
Serious Music	16.2	Agriculture, fishing, etc.	3.8
Light Music	10.5	Serious drama	3.1
News and Weather	9.5	Variety	2.9
Popular Music	8.4	Political and Public	
Old-time and Western Music	5.7	Affairs	2.8
Domestic drama	5.5	Social and human relation	2.2
Fine Arts and Literature	4.8	Family living	2.2
Canadian Activities and		Sports news	1.5
heritage	4.4	Sports events	1.4
Religion	4.4	Comedy	1.4
		Other	4.0

รายการอื่น ๆ 4 % เป็นรายการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ ธรรมชาติวิทยาและวิทยา
 ศาสตร์ ภูมิประเทศ และประชาชนในประเทศอื่น ๆ ขาวสารเบ็ดเตล็ด รายการตอบสนอง
 จากผู้ฟัง อาชญากร ละครทางตะวันตก บุคคลิกลักษณะ เพศนิยาย หายปัญหาเด็กและการแข่ง
 ขัน รายการอื่น ๆ สำหรับเด็กและรายการเพื่อการส่งเสริมเด็ก แต่ละรายการที่กล่าวมานี้จัด
 น้อยกว่า 1 เปอร์เซ็นต์

¹George A. Coddling Jr. Broadcasting without barrier. Paris:
 UNESCO 1959. P.31.

คุณค่าของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้

ผู้เขียนคาดว่าวิทยานิพนธ์เรื่องนี้จะ เป็นประโยชน์ในการเสนอแนะเพื่อปรับปรุง การจัดการ การการศึกษา และรายการอื่น ๆ ให้เป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง โดยทั่วไป นอกจากนี้ ยังทราบถึง

1. ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความสนใจในการรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียง ของครูและนักเรียน
2. รายการวิทยุกระจายเสียงต่าง ๆ ให้ประโยชน์และความรู้ต่อการรับฟัง ของครูและนักเรียนมากน้อยเพียงใด
3. ข้อเสนอแนะของครูและนักเรียนเกี่ยวกับรายการวิทยุกระจายเสียงที่ควร เพิ่มและควรลด
4. แนวทางในการพิจารณาและปรับปรุงรายการวิทยุเพื่อการศึกษา